

ALMANYA'DA 2012 MART AYI İTİBARIYLA ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK ALANINDA MEYDANA GELEN ÖNEMLİ GELİŞMELER

1. İstihdam Piyasası

Federal İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, çalışanların sayısı Şubat 2012'de 7.000 artarak 41,10 milyon olarak kayıtlara geçmiştir. Bir yıl öncesine göre kıyaslandığında çalışanların sayısı 587.000 (% 1,4) artış göstermiştir. Ayrıca, Ocak 2012 itibariyle sigortaya tabi çalışanların sayısı bir yıl öncesine göre 712.000 (% 2,6) artarak 28,58 milyon olarak kaydedilmiştir.

Öte yandan, ikinci basamak işsizlik parası alanların istihdam edildiği statüde çalışanların sayısı, Şubat 2012'de bir yıl öncesine göre 59.000 (% 34) azalarak 115.000 olarak kayıtlara geçmiştir. Düşük ücretli işlerde çalışanların sayısı ise 2012 Ocak ayı itibariyle bir yıl öncesine göre 53.000 (% 1,1) azalarak 4,79 milyona inmiştir. Diğer taraftan, aynı dönemde sigortalı çalışanların % 8,9'unu teşkil eden 2,53 milyon sigortalı gelirlerini artırmak amacıyla düşük ücretli ikinci bir işte çalışmıştır. Bu sayı bir yıl öncesine göre 126.000 (% 5,2) daha fazladır.

Bölgesel olarak değerlendirildiğinde sigortaya tabi çalışanların sayısı, Ocak 2012 itibariyle bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da % 2,7, Doğu Almanya'da ise % 2,1 oranında artmıştır. En az artış % 1,1 ile Saksonya-Anhalt Eyaletinde, en büyük artış ise % 3,3 ile Baviera Eyaletinde gerçekleşmiştir.

Çalışan sayıları sektörlere göre değerlendirildiğinde, bir yıl öncesine göre tüm sektörlerde artışlar devam etmiştir. İmalat sektöründe 160.000 (% 2,5), ekonomik hizmet sektöründe 151.000 (% 5,1), ticaret alanında 106.000 (% 2,6) artış gerçekleşmiştir.

Alınan kesinleşmemiş en son verilere göre, 2012 Ocak ayında 68.000 çalışana kısa süreli çalışma ödeneği ödenmiştir. Bu sayı bir ay öncesine göre 2.000, bir yıl öncesine göre ise 109.000 daha azdır. Yine kesinleşen en son verilere göre ise, 2011 Eylül ayında 76.000 sigortalı kısa süreli çalışma ödeneği almıştır.

2. İşsiz Sayıları

Almanya'daki işsizlerin sayısı, Mart 2012'de bir ay öncesine göre 82.000 (% 3) azalarak 3.028.000 olarak kaydedilmiştir. 2012 Mart ayı işsiz sayısı bir yıl öncesine kıyaslandığında 182.000 (% 6) daha azdır.

İşsizlerin sayısı bölgesel olarak değerlendirildiğinde Batı Almanya'da Mart 2012 itibariyle bir ay öncesine göre 53.000 (% 3,0) azalarak 2.051.000'e, Doğu Almanya'daki işsizlerin sayısı da aynı ay itibariyle bir ay öncesine göre 29.000 (% 3,0) azalarak 977.000'e inmiştir. Aynı ay itibariyle işsizlerin sayısı, bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da 116.000 (% 5), Doğu Almanya'da ise 66.000 (% 6) azalmıştır.

İş piyasası işsizlik oranına göre değerlendirildiğinde 2012 Mart ayında tüm çalışanların sayısı baz alınarak hesaplandığında % 7,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir yıl öncesine göre % 0,4 puan azalmıştır. Yine 2012 Mart ayı itibariyle bölge olarak işsizlik oranı, Batı Almanya'da % 6,1, Doğu Almanya'da ise bu oranın hemen hemen 2 misli kadar % 11,6 olarak kayıtlara geçmiştir. Geçen yılın aynı dönemine göre işsizlik oranı, Batı Almanya'da % 0,8 ve Doğu Almanya'da ise % 0,3 azalmıştır.

Diğer taraftan, yabancı işsizlerin sayısı 2012 Mart ayı itibariyle bir ay öncesine göre 4.351 azalmış ve 483.867'ye (% 15,0) inmiştir. Ayrıca, aynı dönem itibariyle işsiz vatandaşlarımızın sayısı bir ay öncesine göre 1.354 azalarak 145.154 (% 23,1) olarak kayıtlara geçmiştir. Bir yıl öncesine göre ise işsiz vatandaşlarımızın sayısı 10.175 azalmıştır.

3. I. ve II. Basamak İşsizlik Parası Alanların Sayısı

Mart 2012'de 3.028.000 işsizin 955.000'i (% 32) birinci basamak işsizlik parası alırken, 2.073.000'i (% 68) ikinci basamak işsizlik parası almıştır. Bir ay öncesine göre birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı 73.000 (% 7), ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise 9.000 (% 0,4) azalmıştır. Bir yıl öncesine göre kıyaslandığında birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı, 54.000 (% 5), ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise 128.000 (% 6) azalmıştır.

4. Mesleki Eğitim

Ekim 2011'den Mart 2012'ye kadar İş Ajanslarına 404.700 açık meslek eğitim yeri bildirilmiştir. Bu sayı bir önceki döneme göre 22.300 (% 6) daha fazladır. Söz konusu dönemde işletme içi meslek eğitim yeri sayısı 396.400 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu sayı bir önceki döneme göre 23.900 (% 6) daha fazladır. Öte yandan, işletme dışı meslek eğitim yeri sayısı 1.600 (% 16) azalarak 8.300 olmuştur.

Yine aynı dönemde 405.400 genç meslek eğitimi yeri başvurusunda bulunmuşlardır. Bu sayı bir önceki döneme göre 17.000 (% 2,5) daha fazladır. Söz konusu sayı Mart 2012 ayında Batı Almanya'da 15.000 (% 5,0) artarak 344.600'e, Doğu Almanya'da ise 1.900 (% 3,0) artarak 60.000'e yükselmiştir.

Diğer taraftan, Mart 2012'de 248.700 açık mesleki eğitim yeri bulunduğu bildirilmiştir. Bu sayı bir yıl öncesine göre 11.500 (% 5) daha fazladır. Bölgesel olarak Batı Almanya'da 200.500, Doğu Almanya'da 48.100 meslek eğitim yerine henüz yerleştirme yapılamamıştır. Bir yıl öncesine göre bu sayı Batı Almanya'da 10.900 (% 6,0), Doğu Almanya'da ise 900 (% 2) daha fazladır.

Mart 2012'de 239.300 genç henüz meslek eğitim yeri bulamamıştır. Bu sayı bir yıl öncesine göre 600 (% 0,2) daha fazladır. Batı Almanya'da meslek eğitim yeri bulamayan genç sayısı 198.800 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu sayı bir yıl öncesine göre 100 (% 0,1) daha azdır. Doğu Almanya'da ise bu sayı 40.400 olarak kaydedilmiştir. Burada da söz konusu sayıda bir yıl öncesine göre 700 (% 2) artış olmuştur.

Açık meslek eğitim yeri sayısı, meslek eğitim yeri arayan gençlerin sayısı ile karşılaştırıldığında meslek eğitimi yeri sayısı Mart 2012 ayında 1993/94 yılından beri ilk defa 9.500 daha fazladır. Bir yıl öncesi aynı dönemde durum bunun tersi olup, meslek eğitim yeri arayan genç sayısı, 1.500 meslek eğitim yeri arayan genç fazlası olarak kayıtlara geçmiştir.

5. İkili ve Çok Taraflı Sözleşmelerin Uygulanmasına İlişkin Değerlendirmeler

Türkiye-Almanya İstisna Akdi İşgücü Anlaşması çerçevesinde Almanya’da 2012 Mart ayında 172’si inşaat sektöründe, 166’sı inşaat yan sanayiinde ve 14’ü demir çelik sektöründe olmak üzere toplam 359 vatandaşımız istihdam edilmiştir.

6. Güncel Mahkeme Kararları

6.1. Federal İş Mahkemesi’nin fazla mesainin ücretlendirilmesi hakkındaki 22.02.2012 tarih ve 5 AZR 765/10 sayılı kararı

İş sözleşmesinde fazla mesaiye ilişkin hüküm bulunmadığında, fazla mesai karşılığında bir ücretin beklenebilir olduğu hallerde, Medeni Kanun’un 612’nci maddesinin 1’inci fıkrası işvereni bu iş karşılığı bir ücret ödemeye yükümlü kılmaktadır. Objektif olarak böyle bir ücret beklentisi, genellikle çalışanlara düşük ücret ödendiği iş ilişkilerinde mevcuttur.

Davacı depo işçisi olarak ayda brüt 1.800 Avro karşılığında çalışmaktadır. İş sözleşmesinde taraflar haftalık 42 saatlik bir mesai öngörmüşlerdir. Sözleşmede çalışan, işyerinden kaynaklanan zorunlu durumlarda ücret almadan fazla mesai yapacağını da kabul etmiştir. İş ilişkisinin sona erdirilmesinden sonra davacı çalışan, toplam 968 saat fazla mesai ücretini işverenden talep etmiştir.

İş Mahkemesi davacının başvurusunu reddetmiştir. Ancak Eyalet İş Mahkemesi davacıyı haklı görmüştür. Federal İş Mahkemesi de davalı işverenin temyiz başvurusunu reddetmiştir. Federal İş Mahkemesi işverenin fazla mesai ücretini ödemeye yükümlü olduğuna hükmetmiştir. Taraflar arasındaki iş sözleşmesinde öngörülen düşük ücret nedeniyle çalışılan fazla süreler için ek bir ücret ödenmesi objektif olarak beklenebilen bir durumdur. İlgili sözleşmede böyle bir ücretin ödenmeyeceğine dair düzenleme, Medeni Kanun’un açıklık ve kesinlik ilkesine aykırıdır. İş sözleşmesi çalışanın hangi hizmeti karşılığı hangi brüt ücreti aldığını açık bir şekilde ifade etmemektedir. Bu nedenle sözleşmenin bağtlandığı sırada, hangi işe hangi ücretin öngörüldüğü tam olarak belli değildir.

6.2. Çalışanın yaşına bağlı olarak izin süresinin kademeli olarak artırılması hakkında Federal İş Mahkemesi'nin 20.03.2012 tarih ve 9AZR 529/10 sayılı Kararı

Federal İzin Yasası'nın 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasına göre çalışanların yılda asgari 24 iş günü yıllık izin hakkı bulunmamaktadır. Anılan Kanun, Kamu Çalışanları Toplu Sözleşmesi'nin 26'ncı maddesinden farklı olarak izin süresini çalışanın yaşına bağlamamıştır. Anılan Toplu Sözleşme izin süresini çalışanın yaşına bağlayarak, 30 yaşın doldurulmasına kadar 26 iş günü, 40 yaşın doldurulmasına kadar 29 iş günü, 40 yaşından sonra ise 30 iş günü yıllık izin hakkı tanımaktadır. Genel Eşit Muamele Kanun'un 7'inci maddesine göre çalışanların yaşlarından dolayı ayrımcılığa uğramaları yasaktır. Bir kişinin yaşından dolayı ayrımcılığa uğraması kendiyle kıyaslanabilir bir kişiye göre, benzer durumda doğrudan daha kötü bir muameleye mazur kalması durumunda olmaktadır.

37 yaşındaki davacı, 2008 ve 2009 yılları için 29 iş günü yıllık izninin yanında bir iş günü daha yıllık izin hakkının bulunduğu tespitini istemiştir. Davacı çalışan, yaşa bağlı olarak yıllık izin hakkının kademeli olarak artırılmasının ayrımcılık ilkesinin ihlali anlamına geldiğini iddia etmiştir.

Federal İş Mahkemesi davacıyı haklı bulmuştur. Mahkeme çalışanın 2008 ve 2009 yılından birer gün daha yıllık izin hakkı bulunduğuna hükmetmiştir. İzin süresinin yaşa göre basamaklara ayrılması, 40 yaşını doldurmamış çalışanların doğrudan ayrımcılığa uğraması anlamına gelmektedir. Çalışanların yaşlarından dolayı uğradıkları ayrımcılık, ancak tüm çalışanlara en yüksek yıllık izin süresinin tanınması ile bertaraf edilebilir.

7. Sayısal Veriler

	Aylık Veriler		2011 MartAynı Göre	
	Mart 2012	Şubat 2012	Artma (+) veya Azalma (-)	Yüzde (%) olarak
Tüm Çalışanlar		41.097.000		1,4
Sigortaya tabi işlerde çalışanlar	28.575.200 (Ocak 2012)	28.767.400 (Aralık 2011)		2,6
İşsizler	3.027.957	3.109.947	-182.391	-5,7
* erkekler % 54,8	1.660.413	1.720.600	-98.005	-5,6
* kadınlar % 45,2	1.367.544	1.389.347	-84.386	-5,8
* 25 yaşını doldurmamış % 9,4	283.788	292.976	-15.829	-5,3
* 50 yaşını doldurmuş % 31,5	954.181	976.749	-32.402	-3,3
* 55 yaşını doldurmuş % 18,5	560.800	571.813	-13.709	-2,4
* Almanlar % 83,9	2.540.216	2.617.805	-172.102	-6,3
* Yabancılar % 16,0	483.867	488.218	-10.186	-2,1
* Türkler	145.154	146.508	-10.175	
İşsizlik oranları (%)				
* Tüm çalışanlar	7,2	7,4	7,6	
Erkekler	7,4	7,7	7,9	
Kadınlar	6,9	7,0	7,3	
25 yaşını doldurmamış olanlar	6,1	6,3	6,3	
50 yaşını doldurmuş olanlar	8,2	8,4	8,8	
- Yabancılar	15,0	15,1	15,4	
- Almanlar	6,5	6,7	7,0	
- Türkler	23,1	23,2		
Bildirilen açık işler				
-Ay başından beri	189.218	189.117	3.181	1,7
- Yıl başından beri	514.293	325.075	-7.487	-1,4
- Halen mevcut	490.339	472.868	48.245	10,9
Yardım alanlar				
Birinci basamak işsizlik parası	923.365	993.665	-21.792	-2,3
İkinci basamak işsizlik parası	4.512.284	4.516.361	-253.675	-5,3
Sosyal yardım	1.709.525	1.712.165	-62.504	-3,5

Kaynak: Federal İş Ajansı